

СТАН УМОВ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Ігнатенко А.А.

Науковий керівник – Серіков Я.О., канд. техн. наук, доцент

На сучасному етапі розвитку України спостерігається загострення проблем у сфері умов праці. Це обумовлено тим, що значна частина працівників працює або у шкідливих умовах або в важких. Дослідження проблем, пов'язаних із забезпеченням сприятливих умов праці, вивченням причин виникнення виробничого травматизму і професійних захворювань є одним з актуальних напрямків сучасної науково-дослідницької роботи.

Промислова безпека та охорона праці шахтарів знаходяться в незадовільному стані і характеризуються високим рівнем виробничого травматизму, в тому числі зі смертельними наслідками. В першу чергу це пов'язано з надзвичайно складними гірничо-геологічними умовами вуглевидобутку, а також низьким у порівнянні з показниками провідних вугільних держав рівнем її технічного та технологічного забезпечення. Вирішення цієї проблеми ускладняється численними порушеннями технологічної та виробничої дисципліни на багатьох шахтах, суттєвими недоліками в організації державного нагляду за безпечним веденням гірничих робіт на вугледобувних підприємствах всіх форм власності.

Для виконання розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану першочергових заходів щодо підвищення техніки безпеки і охорони праці на вугледобувних та шахтобудівних підприємствах» Держгірпромнаглядом разом з Мінвуглепромом і галузевими профспілками здійснено перевірку (тестування) вугільних підприємств. Зокрема, згідно з розробленим і затвердженим Рекомендованим критеріям, здійснювалася оцінка відповідності нормам і правилам техніки безпеки і охорони праці. встановлено, що з 61-ї шахти, які підлягали перевірці, тільки 5 відповідають вимогам нормативно-правових актів з промислової безпеки та охорони праці.

Найбільш характерними показниками тестування шахт, на яких рівень промислової безпеки та охорони праці визнано незадовільним, є:

- виробничий травматизм і профзахворювання – незадовільний стан на 49 вугледобувних підприємствах;
- виділення коштів в розмірі не менше 2% від реалізації продукції і держпідтримки на придбання засобів індивідуального та колективного захисту – незадовільна ситуація на 25 підприємствах;

- відповідність транспортних засобів вимогам безпеки (в т.ч. – стан локомотивного транспорту, рухомий склад рудникового транспорту, стан рейкових шляхів) - незадовільна ситуація на 34 підприємствах;

- забезпеченість підприємств засобами протипожежного захисту (вогнегасники, протипожежні трубопроводи, крани, рукава і т.п.) – незадовільно на 36 підприємствах.

Аналіз аварійності (за даними ДВГРС Мінвуглепрому України за період 1991-2009 рр.) Показує, що сталося 3312 аварій і аварійних ситуацій. З тисяча сімсот сімдесят дев'ять аварій підземні пожежі становлять близько 53%, вибухи газу та вугільного пилу – 3%, раптові викиди вугілля і газу – 4%, обвалення - 25%, затоплення виробок – 1%, аварії на поверхні – 14%. Із загальної кількості аварій найбільшу питому вагу займають підземні пожежі. Слід зазначити, що їхня середньорічна кількість за 1991-1995, 1996-2000, 2001-2006 рр. має тенденцію до зниження, однак частка цих пожеж в загальній кількості аварій зменшується значно меншими темпами і за зазначені періоди становить відповідно 55,7, 54,5 і 39,8%. Такі аварії крім загибелі людей приносять великі економічні збитки, виводячи з ладу ділянки і цілі шахти.

Проблема безпечного ведення робіт на пластах, схильних до газодинамічних явищ, не може бути вирішена без постійного оперативного диспетчерського контролю їх газової динаміки і ступеня напруженого стану гірського масиву.

Чи не найбільш значущим «травмуючим фактором» на шахтах є гостра серцева недостатність (18,6%). За останні 10 років (1998-2008 рр.) На робочому місці або після виїзду з шахти померло 271 осіб. За 6 місяців цього року в результаті гострої серцевої недостатності та інсульту

Небезпека шахтарської праці, високий рівень аварійності та травматизму є однією з основних причин повільного розвитку вугільної галузі України, що обумовлює необхідність вироблення ефективних заходів у сфері охорони праці.

В роботі розглянута і проаналізована структура і динаміка аварійності та виробничого травматизму на підприємствах вугільної промисловості. Одним з перспективних напрямків досліджень є вироблення соціальних, економічних, технічних і організаційних заходів щодо подолання сформованої ситуації в галузі.